

I. UVODNE PRIPOMBE

Prenova Zveze komunistov mora biti temeljita, vsebinska in vsestranska: 1. razrednoslojevna, 2. moralnovrednostna, 3. idejno-teoretska, 4. kadrovska, 5. organizacijska in 6. taktično-politična prenova.

Zamisel prenove ZK bo uspešna samo, če bo spremenila ZK iz *nemočnega* opazovalca sedanje jugoslovanske krize v *aktivni dejavnik* preboja jugoslovanske družbe na raven intenzivnega gospodarjenja in v duhovno in materialno bogatejše življenje.

Samo z vsestransko prenovo /razrednoslojevno, moralno-vrednostno itd./ bo ZK postala moderna levica, ki je sposobna graditi moderni humani socializem 21. stoletja.

Nobeno zoževanja prenove ZK /ali samo zamenjava ene kadrovske ekipe z drugo ali samo zamenjava ene generacije politikov z drugo ali samo zamenjava enih organizacijskih oblik z drugimi/ ne bo vtilo ZK novih moči, ampak jo bo pustilo na sedanji nizki, nemočni stopnji.

Tri izrazite nasprotno družbene težnje v sedanji jugoslovanski krizi - samoupravno socialistična, administrativno etatistična in kapitalistična - ponujajo tudi *tri* smeri prenove Zveze komunistov:

- Zveze komunistov kot *moderna notranja gibalna sila samoupravne socialistične demokracije in gospodarskega razvoja*

- Zveza komunistov kot *uniformna organizacija etatizma in populizma*

- Zveza komunistov kot *stranka meščanskega tipa.*

V jugoslovanskih družbenih pogojih bo uspešna samo prenova ZK v *samoupravno socialistični smeri.*

Temeljita, vsebinska prenova ZK se ne more dokončati v nekaj mesecih, do 14. kongresa ZKJ. Do kongresa je možno in nujno zgraditi jasno zamisel prenove ZK in jo v demokratični razpravi vse Zveze komunistov izoblikovati v *njeno skupno politično voljo.*

Dejanska prenova ZK pa bo potekala več let, saj se sodobna jugoslovanska levica lahko izoblikuje samo v praksi večletnih bojov za višjo stopnjo intenzivnega gospodarjenja in nadalnje demokratizacije.

Zamisel o prenovi ZK je nemogoče graditi brez temeljitega razmisleka o dosedanjih izkušnjah graditve socializma v Jugoslaviji in o vseh družbenih izkušnjah človeštva v 20 stoletju. Prenova ZK ni možna brez temeljite razčlenitve jugoslovanskih in svetovnih smeri razvoja v 21. stoletju in zlasti družbenih novosti, ki se sedaj najavljajo v človeštvu. Samo s točnim ovrednotenjem dosežene stopnje, sedanjih razpotij in možnih razvojnih smeri Jugoslavije in človeštva v 21. stoletju je možno opredeliti vlogo ZK v jugoslovanski družbi in s tem osnovno smer prenove ZK.

Smeri prihodnjega družbenega razvoja nakazujejo nadaljnjo možnost vloge ZK kot *politične organizacije posebnega pomena v razvoju jugoslovanske družbe*. Le manjši del članov ZK se je izrazito birokratiziral, pomeščanal in demoraliziral in je zato izrazita zavora prenovi ZK in Jugoslavije ter med glavnimi vzroki krize. Večina članov ZK pa so zavestni družbeni aktivisti in ZK je edina vsejugoslovanska samoupravno socialistična politična organizacija.

Če bodo 14. kongres ZKJ in kongresi ZK republik in pokrajin znali oživiti in okrepiti te dve značilnosti znatnega dela ZK, lahko ZK zopet postane *politična organizacija posebnega družbenega pomena*. Nepotrebno in pretirano pa je ZK opredeljevati kot /edino in večno/ vodilno organizacijo. Za to vlogo si organizacije ZK lahko vsakodnevno prizadevajo s svojo aktivnostjo v vsakem delcu jugoslovanske družbe, ni ji pa ta vloga nikjer in z ničemer zagotovljena.

ZK lahko izoblikuje jasno zavest in politično voljo o svoji prenovi samo z brezobzirno znanstveno oceno svojega dosedanjega razvoja, z odločnim zavračanjem vseh ostankov zastarelih dogem in vseh predsodkov glede nesocialističnih družbenih oblik in vsebin. Brez predsodkov je treba preučiti in porabiti - za uspešen razvoj Jugoslavije in za prenavo same ZK - vse družbene, kulturne, gospodarske in politične vrednote vsega človeštva, sodobnega in preteklega.

Uspešnega razvoja jugoslovanske družbe in same ZK pa ne more zagotoviti *zamenjava ene dogmatike z drugo*. Nobene plodnosti ne bi bilo, če bi zamenjali *dogmatsko* povečevanje marksizma, leninizma in jugoslovanskega samoupravljanja z *dogmatskim* lepševanjem sodobnega razvitega kapitalizma kot idealne, popolne družbe, ki naj bi bila dovršena sinteza demokracije, humanosti, civilizacije, tržišča, parlamentarizma in večstrankarstva. Razvoj katerekoli dežele nedvomno dokazuje, da je uspešnost zagotovljena samo deželam, ki koristne izkušnje vsega sveta dosledno povezujejo s svojimi *posebnimi* pogoji, s svojimi *posebnimi* potrebami in *posebnimi* možnostmi.

Prenova ZKJ bo uspešna samo kot sinteza izkustev vsega človeštva s temeljitim preučevanjem *lastnih, izvirmih pogojev* Jugoslavije in *izvirmih pogojev* vsakega naroda, vsake republike in pokrajine v Jugoslaviji.

II. IZKUŠNJE ČLOVEŠTVA V 20. STOLETJU, PERSPEKTIVE NJEGOVEGA RAZVOJA V 21. STOLETJU TER PRENOVA ZK

Tu seveda ni mogoče podati celovite zgodovine človeštva v 20. stoletju /ki jo v precejšnji meri nakazuje že program ZKJ iz 1958. leta/. Navajam le nekaj objektivnih značilnosti človeštva v 20. in 21. stoletju, ki utemeljujejo *osnovne smeri prenove ZK* in *perspektive svetovne moderne levice* v razvojnih težnjah in razpotjih človeštva.

Najpomembnejša novost v razvoju razvitega kapitalizma, ki bo segla še v 21. stoletje, je nova znanstveno tehnična revolucija: mikro-elektronika, prožna avtomatika, informatika in komunikacije, biotehnologija in novi materiali. Dosedanje izkustvo dokazuje, da poraba novih znanstvenih in tehničnih dosežkov v gospodarstvu in v upravljanju razvitih dežel ne prinaša avtomatično bolj humanih odnosov, ne ukinja avtomatično razrednih razmerij in vsebuje zelo različne možnosti socialnega razvoja. Družbeni razvoj še vedno odvisi *prevenstveno* od usmeritev, ki jih dajejo *subjektivne, organizirane politične sile*. Zato bo v sodobnem človeštvu za delovanje *naprednih, levih in socialističnih sil* tudi v naslednjem 21. stoletju še velika potreba in širok družben prostor v vsem svetu.

V vsem naslednjem, 21. stoletju bodo še prisotni *močni elementi razredne družbe*: globok prepad med razvitimi in nerazvitimi deželami, razlika med umskim in ročnim ter rutinskim delom, možna stalna nezaposlenost, koncentracija upravljanja v ozkih /kapitalističnih, birokratskih, tehnokratskih/ elitah. Močno pa se spreminjajo in so bodo še spreminjale *oblike razredne družbe* zaradi sprememb v razredno slojevnem sestavu, zaradi zmanjšanja deleža industrije in povečanega deleža terciara ter manjših proizvodnih enot. *Moderna levica*, ki sprejema nujnost nove znanstveno tehnološke revolucije, bo v prihodnje potrebna kot *najpomembnejše gibanje za nadaljnje zmanjševanje in postopno preraščanje razrednih nasprotij v 21. stoletju*.

Zaradi bogate gospodarske osnove in kvalitetne delovne sile /znanost, menežerski sloj, izobraženo delavstvo s tradicionalnimi delovnimi navadami/, bo razviti kapitalizem živl še dolgo.

Razviti kapitalizem vsebuje *pomembne vrednote* kot so uspešna organizacija dela, ekonomičnost in rentabilnost gospodarstva, učinkovit prenos znanstvenih in tehničnih odkritij v gospodarstvo, sposoben gospodarski upravljaljski sloj, učinkovite upravne in družbene službe, zakonitost, poslovna, profesionalna in delovna morala. Moderna levica v manj razvitih deželah pa tudi v Jugoslaviji teži razviti te vrednote tudi v svojih posebnih pogojih, da bi z njimi prerasla neučinkovit, nestrokovni in leni birokratizem in zaostale dele drugih slojev.

Kapitalizem razvitih dežel vsebuje *socialistične in demokratične elemente*, ki še ne prevladujejo, so pa znatni: prerazdelitev občutnega dela nacionalnega dohodka glede na potrebe ljudi /socialna država/, elementi ljudske in socialistične demokracije in elementi napredne državne intervencije.

Moderna levica je v vseh razvitih deželah utemeljila svoje delovanje na predpostavki, da se bodo socialistično-humanistične sestavine v njih krepile na postopen, evolutiven in miren način.

Sodobni razviti kapitalizem je še vedno omejen na *manjšino človeštva*. V teku dveh stoletij ni uspel prevladati globokega prepada med seboj in nerazvitimi kapitalističnimi deželi v Latinski Ameriki, Aziji in Afriki, ni nobenega izgleda, da bo ta prepad izginil v nekaj letih. Razviti kapitalizem je izoblikoval specifično civilizacijo /razvita materialna proizvodnja, pravna država, občja izobrazba, učinkovite družbene službe/, ni pa uspel razviti /možnega/ celovitega humanizma niti /možne/ celovite demokracije niti celovito uresničiti nove človeške pravice. Nobena dežela v sodobnem svetu še ni uresničila resnično demokracijo, ki pomeni odločanje večine ljudstva /naroda/ o bistvenih gospodarskih, političnih, vojnih in varnostnih zadevah.

Zaradi tega sodobni razviti kapitalizem ne more biti modernim levim gibanjem dovršeni vzor humanizma, demokracije in človeških pravic.

Humani socializem, vsebinska demokracija in nove človeške pravice /kot so opredeljene v Deklaraciji Združenih narodov o človeških pravicah/ bodo glavni cilji modernih levih gibanj, ki jih bodo v tem in v naslednjem stoletju postopno uresničevala, povezujoč se z najširšim krogom ljudi dobre volje iz vseh razredov in slojev, z ljudmi različnih političnih, filozofskih in religiozних pogledov.

Moderna leva gibanja vidijo v svojem glavnem cilju, v sodobnem humanizmu celoto vseh kultur /duhovne kulture, vrednostne in moralne kulture, kulture medljudskih odnosov, telesne, materialne in tehnične kulture/, ki šele vse skupaj zapolnjujejo celoto človeških potreb. Sodobni kapitalizem je celoviti humanizem in kulturo zamenjal z ožjim materialističnim potrošnitvom. Zato zgodovinska naloga in čast boja za novo kulturo in humanizem pripadata modernim levim in naprednim gibanjem.

V 19. in zlasti 20. stoletju se je v vsem svetu razmahnilo bogastvo oblik ljudske in socialistične demokracije, ki so bolj napredne in vsebinske kot klasični parlamentarizem in strankarstvo. Te oblike predstavljajo že elemente samoupravne demokracije. V 19. in zlasti v 20. stoletju so se različne oblike ljudske in socialistične demokracije pojavile na vseh kontinentih: narodno osvobodilna gibanja Evrope, Azije, Afrike in Latinske Amerike, ljudske fronte, delavska politična gibanja, delavski sindikati, nestrankarska politična gibanja /kot so ekološka, ženska, študentska, mladinska, mirovna in duhovna gibanja/, zadružna gibanja, lokalne samouprave in mestne samouprave, poklicne in stanovske organizacije, kulturna in telesno-vzgojna društva, soupravljanje v gospodarstvu, razni sveti državljanov, tripartitni organi upravljanja /država-sindikati-delodajalci/. Te oblike neposrednejše in bolj vsebinske demokracije so široko razvite skoraj v vseh deželah sveta in tudi v razvitih kapitalističnih deželah. Zato je izpostavljanje parlamentarizma in strankarstva kot edinega in najvišjega vzora demokracije izraz velikega zgodovinskega neznanja.

Strankarstvo in parlament brez ljudske in vsebinske demokracije sta posredna ali neposredna diktatura manjšine /neposreden nastanek italijanskega in nemškega fašizma iz parlamentarizma in strankarstva/. Edini garant stalnosti in poglobljanja demokracije je ljudska in socialistična demokracija /ljudska fronta v Franciji 1936 prevlada fašizem, enako enotnost demokratičnih sil Italije v 60. letih/.

Moderna levica, ki stremlje h globlji demokraciji, ne izhaja iz doktrinarnih konstrukcij, ampak samo nadaljuje in pogloblja zgodovinsko nastale oblike neposredne in ljudske demokracije.

Moderna levica gradi svojo prihodnjo vlogo tudi na analizi dosedanjega svetovnega socialističnega procesa, njegovih dosežkov, deformacij, meja in novih možnosti.

Epoha začetnega socializma in klasične levice je končana.

Nova stopnja socializma in moderna levica se porajata v vsem svetu počasi in mukoma, vendar z jasno zavestjo o svojih temeljih in perspektivah.

Dosežki začetnega socializma in klasične (delavske ter nekapitalistične) levice v 19. in 20. stoletju so: organiziranje množic na vsem planetu, zboljšanje materialnega in socialnega položaja množic, odstranitev klasičnega kolonialnega sistema in fašizma, večji vpliv množic na oblast in državo, priključitev velikega dela svetovne inteligence socializmu, začetna akumulacija in začetna industrializacija nerazvitih dežel. Ker so te začetne zgodovinske naloge dokončane in izčrpane, se nujno začneja epoha novega socializma in moderne levice.

Moderna levica soglasno ugotavlja resne, velike deformacije in omejitve začetnega socializma in klasične levice /dušeč birokratizem in etatizem, uniformiranost in

povprečništvu, zastoj gospodarstva in krizo monolitnega političnega sistema/, obenem pa gradi na doseženi stopnji.

Klice moderne levice se pojavljajo v vseh tistih socialističnih, social-demokratskih in komunističnih strankah ter narodno osvobodilnih gibanjih, ki teže prerasti doseganje deformacije in ozkosti z novimi cilji in vrednotami: odločen razvoj socialistične, vsebinske in pluralistične demokracije, sproščanje svobode in iniciative posameznika in manjših skupin, dosledno uresničevanje modernih človeških pravic, odprtost za vrednote vsega preteklega in sedanjega človeštva, sproščanje ekonomskih zakonitosti v okviru elastičnega družbenega usmerjanja, trajni mir in sodelovanje v vsem človeštvu, trajno in vsestransko sodelovanje socialističnih, social-demokratskih, komunističnih in drugih naprednih gibanj.

Te izrazite novosti moderne levice so že vidne v delavskih in naprednih strankah Zahodne in Severne Evrope in drugih kontinentov, v ZSSR in v večini socialističnih dežel Vzhodne Evrope.

Najmočnejša prva klica moderne levice se je oblikovala v ZKJ po prelomu s Kominformom leta 1948. Skoraj vse značilnosti moderne levice se začno oblikovati v ZKJ že v zgodnjih 50-ih letih.

Prvi programski dokument moderne levice je bil program ZKJ iz leta 1958 s celovito analizo sprememb v človeštvu v drugi polovici 20. stoletja. Kot druga najširša in nagloblja socialistična revolucija /po oktobrski revoluciji/ se je jugoslovanska revolucija po letu 1948 morala soočiti tako s stalinističnim birokratizmom-etatizmom kot z nasprotovanjem kapitalističnega sveta. Zato je izoblikovala samostojno pot, ki jo je utemeljila s celovito teoretično oceno dotedanjega socializma, njegovih meja in s povzemanjem njegovih vrednot. Program ZKJ je odkril velike spremembe v vsem človeštvu, zlasti v drugi polovici 20. stoletja, ki jih mora upoštevati moderno delavsko gibanje: nov odnos sil med kapitalizmom in socializmom po drugi svetovni voji, zelo raznovrstne oblike in različna notranja protislovja socializma, nujnost spopada med etatizmom-birokratizmom in socialistično demokracijo ter druga nasprotja v vsem socialističnem svetu; etatistični pojavi v vseh delih sveta in posebnosti razrednega boja v teh pogojih; spremembe zaradi propada starega kolonializma in prepad med razvitimi in nerazvitimi deželami kot najbolj izrazita značilnost sodobne razredne družbe; vojnopolitični bloki kot najbolj nevarna oblika razredne in etatistične politike; naprednost aktivne koeksistence; nujno sodelovanje komunističnih, socialističnih, social-demokratskih, narodno-osvobodilnih in sindikalnih gibanj.

Ker bodo *osnovne tendence razvoja človeštva*, ki jih nakazuje Program ZKJ, delovale tudi v 21. stoletju, je ta delno vodilo moderne levice tudi v prihodnosti.

Kot nadaljevanje omenjenih osnovnih in *splošnih* razvojnih zakonitosti sodobnega človeštva, ki jih je ugotovil program ZKJ, so se pojavile (po sprejetju programa in v zadnjih desetletjih) v človeštvu *nove posebnosti*: 1/ razvojna kriza začetnega socializma in splošna težnja, da se socializem iz nižje, ekstenzivne stopnje povzpne na višjo stopnjo; 2/ ta težnja se uresničuje po predvidevanju programa ZKJ /spopad z birokratizmom in etatizmom, dejanski razvoj demokracije, več človekovih pravic, svobode in iniciative posameznika, sproščanje ekonomskih zakonitosti/; 3/ tretja znanstveno tehnološka revolucija; 4/ strukturalne spremembe v gospodarstvu in v slojevnem sestavu razvitih kapitalističnih dežel; 5/ oblikovanje nove svetovne desnice, njena ofenziva in njen zastoj; 6/ nastanek in uveljavljanje novih nestranskih gibanj

/ekoloških, mirovnih, pozitivni premiki v nekaterih velikih cerkvah); 7/ splošno zmanjševanje vojnih in blokovskih nasprotij in okrepljeno mednarodno sodelovanje v vsem svetu.

Te *najnovejše* razvojne *posebnosti* /ki jih še ni v programu ZKJ iz leta 1958, ki pa *potrjujejo splošne zakonitosti* ugotovljene v programu/, mora ZKJ še posebej upoštevati, da bi kot moderna levica šla v korak s časom in korak pred njim, da bi predvidela nove aktivnosti, ki jih zahtevajo sodobni pogoji. Vse omenjene najnovejše družbene posebnosti delujejo na različne načine tudi v Jugoslaviji in v vsaki njeni republici in pokrajini. ZK bi ostala izven in za tokovi časa, če ne bi kot moderno levo gibanje upoštevala novih, modernih potreb.

Strateške smernice ZK kot moderne levice so začrtane zlasti v Programu ZK iz leta 1958, v dokumentih X. kongresa ZKJ /zlasti tistih, ki se nanašajo na idejno teoretsko delo/, v Dolgoročnem programu ekonomske stabilizacije, v sklepih XIII. kongresa ZKJ, v sklepih konference ZK Slovenije in konference ZKJ v letu 1988.

III. NEKATERE GOSPODARSKO-RAZVOJNE IN DRUŽBENE POSEBNOSTI JUGOSLAVIJE IN PRENOVA ZK

- Jugoslovanska revolucija je v najtežji, začetni fazi industrializacije /do leta 1965/ prva v zgodovini pokazala, da je možno *združiti razvoj elementov samoupravne socialistične demokracije z uspešnim gospodarskim razvojem*.

- Prevladujoči vpliv povprečnega in podpovprečnega dela na ekonomsko politiko po letu 1965 je bil glavni vzrok, da je bil *razvoj po letu 1965 samo kvantitativen in ekstenziven* in da je zato za cela desetletja *zamrznil gospodarstvo z nizko produktivnostjo, z nizko tehnično stopnjo, za zaostalim odnosom do tržišča, z avtarktično usmerjenostjo, z enostransko tehnološko podrejenostjo razvitim deželam*.

- Dolgotrajna gospodarska kriza in njeni vplivi na vsa področja se lahko prerastejo *samo dolgoročno*. Nujno je spreminjati zelo zaostalo in deloma deformirano gospodarsko, razredno in vrednostno strukturo družbe. To zahteva, da se *tudi sama ZK temeljito prenove tako, da bo imela dovolj žive moči za idejno-politično delovanje v dolgoročni reformi družbe*.

- *Zaradi močnega delovanja vseh dejavnikov krize /razrednih, idejnih, vrednostnih/ tudi na samo ZK /na primer vpliv množičnega in protislovnega jugoslovanskega birokratizma na ZK/, se je ZK izkazala po letu skrajne zaostrite krize /zlasti po 1982/ kot *zelo nemočna, negibljiva* in ni našla takih učinkovitih odgovorov na sedanjo krizo kot v kriznih situacijah leta 1941 in leta 1948. *Zato je vprašanje prenove ZK v vseh razsežnostih /razredni sestav, idejnost, vrednote, kadrovska politika/ tako skrajno zaostreno*.*

- Jugoslovanska samoupravna družba je pokazala veliko stabilnost v času boleasnih kriznih pojavov /oster padec realnih dohodkov, nezaposlenost/, ker so uresničenja samoupravnega socializma prinesla precejšnjo in realno družbeno enakost občanov, narodov in narodnosti Jugoslavije, precej večjo svobodo in spoštovanje posameznika, zagotovila varnost in mir in odstranila velike razredne monopole. *To je povsem gotov dokaz, da je za Jugoslavijo tudi v prihodnje najbolj življenska pot samoupravne*

demokracije, seveda prilagojena znatno spremenjenim pogojem /intenzivno gospodarjenje, nova tehnologija, varstvo okolja, spopad z novim desničarstvom/.

S poglobljanjem gospodarske krize bi bile vse omenjene pridobitve Jugoslavije ogrožene, pa tudi enotnost in vloga ZKJ.

- Najbolj celovit, najbolj realen in plebiscitarno sprejet izhod iz krize opredeljuje *Dolgoročni program gospodarske stabilizacije kot koncept povezanih ekonomsko-razvojnih, družbeno-ekonomskih in socialnih sprememb. Najpomembnejši povezovalac teh nujnih sprememb je lahko ZKJ, če se bo s prenovo rešila večine razrednih in moralnih deformacij, ki pritiskajo nanjo iz njenega lastnega sestava in iz družbenega okolja.*

- *Temeljnost in vsestranskost* prenove ZK zahtevajo predvsem /kot je poudarila konferenca ZKJ v letu 1988/ potrebe poglobljanja samoupravne demokracije in preboja iz gospodarske krize v intenzivno gospodarjenje.

Celovit obseg in globino prenove ZK zahtevata predvsem gospodarska in politična reforma, ki naj zagotovita: večjo učinkovitost samoupravljanja, demokratično sintezo skozi delovanje samoupravnega političnega pluralizma, prestrukturiranje gospodarstva ob zagotovitvi osnovne socialne varnosti in prekvalifikacije, prehod na intenzivnejše gospodarjenje, krepitev samostojnosti podjetja, podjetništva in gospodarske iniciative, uveljavljanje tržišča, preraščanje birokratizma na vseh ravneh, racionalizacija samoupravljanja in političnega sistema, oblikovanje bolj uspešnega upravljskega sloja v gospodarstvu in v upravi, učinkovitejšo sodobno vlogo države.

- Če hoče ZK ostati in delovati z vsem svojim članstvom in z vsemi svojimi organizacijami, zlasti osnovnimi, znotraj te gospodarske in politične reforme, se mora v celoti temeljito prenoviti. Člani in organizacije ZK bodo lahko živo delovali v središčih dozorevanja novih kvalitet gospodarjenja in demokracije samo, če bodo bistveno zvišali svoja družbena znanja, svojo strokovnost, svojo moralno vrednostno usmerjenost, svojo sposobnost za samostojno delovanje in za odprto soočanje z drugačnimi pogledi na vseh ravneh družbenega in gospodarskega življenja. V pluralističnem gospodarskem, kulturnem in političnem soočanju bodo člani in organizacije ZK v bodoče uspešni, samo če bodo v konkretnih okoljih gospodarskih organizacij, občin in povsod drugod sposobni v demokratični razpravi braniti predloge za doseganje boljše organizacije dela, višje produktivnosti in ekonomičnosti, predloge za izbrane programe proizvodnje in trženja ter za uvajanje moderne tehnike, predloge za racionalno in učinkovito demokratično odločanje, predloge za kvalitetnejše vzgojne in znanstveno-raziskovalne predloge; samo če bodo člani ZK sami prednjačili v uresničevanju takih gospodarskih, upravljskih, vzgojnih in kulturnih pobud.

V teh procesih gospodarske, kulturne in politične prenove Jugoslavije bodo člani in organizacije ZK lahko učinkovito sodelovali samo, če jih bo zajela globoka razredno-slojevna, moralno-vrednostna, idejno-teoretska in kadrovska prenova ZK /kot jo nakazujejo naslednji oddelki tega predloga/.

Članstvo in OO ZK se lahko prenovijo samo v praksi bojev za kvalitetni napredek gospodarstva, kulture in socialistične demokracije.

- Veliko spodbudo za svoj kvalitetni napredek bo dobilo jugoslovansko gospodarstvo z vključevanjem v tako *mednarodno delitev dela*, posebno v Evropi, ki bo spodbujala intenzivnost našega gospodarjenja. Zlasti je v neposredni prihodnosti pomembno prilagajanje *ekonomskim in materialno-tehničnim normam*, ki jih uvaja EGS

do leta 1992, ob istočasnem čuvanju in poglobljanju jugoslovanske samoupravno socialistične demokracije in njenih vrednot, krepitvi samostojne notranje in zunanje politike. Odklanjanje vseh pritiskov, da bi Jugoslavija s tesnejšim vključevanjem v gospodarske tokove EGS zapustila samoupravni socializem in sprejela kapitalizem, nikakor ne more biti sprejeto kot izgovor za leno birokracijo, da se izogne hitremu prilagajanju omenjenim ekonomsko-materialnim standardom EGS. To ekonomsko prilagajanje ob družbeni samostojnosti pa zahteva *enako vsestransko prenavo ZK* kot jo zahteva intenzivno gospodarjenje v sami Jugoslaviji.